

УДК 378.147

Микола Полторак,
кандидат військових наук, доцент
Національний університет оборони України імені
Івана Черняхівського
ORCID ID 0000-0002-7601-8317
DOI: 10.33099/2617-1775/2021-01/254-265

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМ ЗБОРУ ТА ОБРОБКИ ОСВІТНЬОЇ ІНФОРМАЦІЇ З ПИТАНЬ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ ТА ЗБРОЙНИХ СИЛАХ НАТО: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ

У статті розкривається сутність особливостей використання систем збору та обробки освітньої інформації з питань оцінювання якості військової освіти у Збройних Силах України та збройних силах держав – членів НАТО, а також надається їх порівняльний аналіз, а саме:

щодо досвіду використання систем збору та обробки освітньої інформації з питань оцінювання якості освіти випускників вищих військових навчальних закладів та військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти за підсумками їх службової діяльності у Збройних Силах України та збройних силах Альянсу;

щодо підходів до створення нової (перспективної) системи військової освіти в Україні, які розглядається через “площину” результатів системного аналізу професійної військової освіти країн – членів НАТО та “кроків” України з питань модернізації військової освіти і заходів співробітництва у сфері освіти між Міністерством оборони України та державами Альянсу.

Ключові слова: вищий військовий навчальний заклад (ВВНЗ); військовий навчальний підрозділ закладу вищої освіти (ВНП ЗВО); система військової освіти України; система збору та обробки освітньої інформації з питань оцінювання якості військової освіти; система інформаційного забезпечення військової освіти України.

Постановка проблеми. Актуальність даного дослідження зумовлюється тим, що останнім часом в Україні, а саме у сфері військової освіти, наукових досліджень стосовно вищезазначеної проблематики майже не проводилось. Відомо, що на теперішній час відсутні чіткі уявлення щодо особливостей використання в освітньому процесі вищих військових навчальних закладів та військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти (далі – ВВНЗ та ВНП ЗВО) систем збору та обробки освітньої інформації з питань оцінювання якості військової освіти та збройних силах держав – членів НАТО. Також залишається відсутнім, саме тлумачення (визначення) виразу “Система збору та обробки освітньої інформації з питань оцінювання якості військової освіти.”, а також значення (вплив) цієї системи на ефективність функціонування системи військової освіти України.

Приєднання України до Європейського освітнього простору, зміни в законодавчій базі з питань розвитку вітчизняної освіти з одного боку та необхідність приведення військової освіти України у відповідність до стандартів НАТО і сучасних вимог щодо набуття професійної військової освіти військовими фахівцями, вимагають проведення відповідних змін у системі

військової освіти та спонукають виникненню низки специфічних суперечностей, які потребують нагального вирішення.

Такими суперечностями на сьогодні являються – з одного боку, це стрімкий розвиток глобального світового інформаційного простору, з іншого боку – існуюча недосконалість функціонування системи військової освіти України, та інформаційного забезпечення військової освіти, в плані збору, обробки та збереження освітньої інформації (формування відповідної бази даних, тощо), стосовно питань оцінювання якості військової освіти у Збройних Силах України та збройних силах держав – членів НАТО [7, 8].

Вирішення зазначених суперечностей на думку автора, можливе виключно за умови усвідомлення того, яка інформація збирається, опрацьовується та накопичується у базі даних системи збору та обробки освітньої інформації щодо оцінювання якості військової освіти, а також розкриття сутності (порівняльного аналізу) щодо особливостей і відмінностей використання такої системи як у Збройних Силах України так і у збройних силах держав – членів НАТО. Саме це, у даній статті виступатиме предметом розгляду щодо даної проблематики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На теперішній час, з огляду на вищезазначену проблематику щодо сутності та особливостей використання систем збору та обробки освітньої інформації з питань оцінювання якості військової освіти України та збройних силах держав – членів НАТО, з метою удосконалення системи військової освіти України та приведення змісту підготовки військових фахівців (навчання) до потреб Збройних Сил України з максимальним наближенням до стандартів підготовки, що застосовуються в НАТО, спектр наукових публікацій є досить вузьким.

Так на сьогодні, у вітчизняній науково-педагогічній літературі залишаються недостатньо висвітленими питання щодо єдиних підходів на шляху розв'язання проблемних питань по цій тематиці, у сфері військової освіти України, залишаються недослідженими такі важливі питання які стосуються суттєвих відмінностей та особливостей набуття професійної військової освіти військовими фахівцями, а саме – у Збройних Силах України та збройних сил країн-членів НАТО.

Водночас, у ряді досліджень зазначається, що на сьогодні державою зроблено “рішучий крок” в питаннях приєднання до європейського інтеграційного процесу в галузі вищої освіти. Це повною мірою стосується і військової освіти України. Так в Україні, вже започаткований процес впровадження у систему військової освіти норм і правил, які отримали назву так званих стандартів НАТО [8].

Щодо стандартів НАТО, то ці питання щодо їх застосування (запровадження) у сфері військової освіти України також на сьогодні потребують більш детального вивчення, проведення подальших досліджень та бути висвітленими у наукових публікаціях з метою винайдення єдино правильної думки щодо їх розуміння стосовно їх сутності та особливостей їх запровадження в освітній процес ВВНЗ та ВНП ЗВО.

Також варто зазначити, що на теперішній час, на виконання рішень останніх засідань Колегій Міністерства оборони України з питань щодо удосконалення системи військової освіти України та приведення змісту підготовки військових фахівців до потреб Збройних Сил з максимальним наближенням до стандартів підготовки, що застосовуються в державах – членах НАТО, у Міністерстві оборони України проведено низку відповідних заходів. Основою цих заходів стало приведення відповідних нормативних актів Міністерства оборони України до вимог законів України “Про освіту”, “Про вищу освіту”, “Про наукову та науково-технічну діяльність” згідно з сучасними потребами Збройних Сил України та євроатлантичними стандартами якості підготовки військовослужбовців [1-7].

Мета статті – дослідити сучасні погляди щодо сутності та особливостей використання систем збору та обробки освітньої інформації з питань оцінювання якості військової освіти у Збройних Силах України і збройних силах держав – членів НАТО.

Методи дослідження: аналіз, порівняння і систематизація наукових джерел.

Виклад основного матеріалу. На теперішній час система вищої освіти України, у тому числі і військової освіти, перебувають у стані реформування та трансформації, започатковано процес її модернізації та орієнтації на входження у світовий і Європейський інформаційно-освітній простір.

За свідченнями останніх наукових досліджень щодо зазначеної проблематики, процес трансформації військової освіти в Україні супроводжується істотними змінами, як у теорії, так і в практиці щодо сталої методології навчально-виховного процесу, удосконалення як існуючої системи військової освіти так і збору та обробки освітньої інформації з питань оцінювання якості військової освіти та розширенням меж комунікацій в освітній сфері з державами-членами НАТО.

Відомо, що на сьогодні, процес функціонування системи військової освіти України являється нерозривним із системою збору та обробки освітньої інформації з питань оцінювання якості військової освіти у Збройних Силах України. При цьому, головним завданням на сьогодні постає – створення в Україні нової системи військової освіти, спроможної найбільш повно (максимально) забезпечити ефективність перебігу навчання, набуття військовими фахівцями нових освітніх і професійних компетентностей та операційної сумісності на основі стандартів, ухвалених у збройних силах Альянсу.

Тому, з урахуванням вищевикладеного, розв’язання зазначеної проблеми, а саме проведення порівняльного аналізу використання систем збору, обробки та зберігання освітньої інформації з питань оцінювання якості військової освіти у Збройних Силах України та збройних силах НАТО, підходів до створення нової системи військової освіти України, у статті розглядається через “площину” результатів системного аналізу професійної військової освіти держав – членів НАТО, “кроків” України з питань модернізації військової

освіти та заходів співробітництва у сфері військової освіти між Міністерством оборони України та держав – членів НАТО.

Щодо систем професійної військової освіти країн – членів НАТО, їх порівняльного аналізу із системою військової освіти України, за свідченням результатів проведеного аналізу, можемо констатувати про те, що при зовнішній їх схожості, ці системи мають низку суттєвих відмінностей, суть яких полягає у поєднанні професійної військової підготовки військових фахівців, набуття відповідних рівнів освіти та термінів здобуття освіти (строків навчання у ВВНЗ).

При цьому слід враховувати те, що системи військової освіти країн – членів НАТО (окрім США) на теперішній час, вже імплементовані у національні системи освіти, базуються на вимогах Болонського процесу та регулюються законодавчими або відомчими актами своїх країн в галузі освіти і науки. А також те, що на сьогодні, у європейських країнах – членах НАТО, як освітні програми так і програми професійного підвищення кваліфікації військовослужбовців, побудовані на європейській кредитно-трансферній системі ECTS [8].

Щодо системи вищої освіти України, то вона на сьогодні разом із системою військової освіти України, приєдналися до європейського інтеграційного процесу в галузі вищої освіти – до Болонського процесу. У систему вищої військової освіти України на сьогодні запроваджено норми і правила, які отримали назву так званих стандартів НАТО.

Щодо “кроків” України з питань модернізації військової освіти та заходів співробітництва у сфері освіти між Міністерством оборони України та НАТО, слід зазначити про наступне:

на теперішній час, Міністерством оборони України, внесено необхідні зміни до законодавчих та нормативних документів щодо збільшення повноважень Міністерства оборони України в питаннях організації навчально-виховного процесу, організації вступної кампанії, вирішення кадрових питань тощо;

сформовано нові ВВНЗ та ВВП ЗВО, низку військових кафедр з питань підготовки офіцерів запасу. У ВВНЗ та ВВП ЗВО проведені необхідні організаційні зміни та переатестація наукових та науково-педагогічних кадрів;

перероблені навчальні програми підготовки з перерозподілом бюджету часу на користь практичної підготовки, внесені зміни до навчально-методичних матеріалів щодо врахування досвіду антитерористичної операції (операції Об’єднаних сил) на сході України тощо;

введено в практику широке залучення до проведення навчальних занять зі слухачами (курсантами) та на курсах підвищення кваліфікації представників замовників, провідних фахівців Міністерства оборони України, Проектного офісу реформ Міністерства оборони України, волонтерів, фахівців інших силових структур сектору безпеки та оборони держави, а також міжнародних організацій;

планомірно впроваджуються євроатлантичні технології і процедури в освітньому процесі ВВНЗ та ВВП ЗВО.

Так наприклад, сьогодні, з метою приведення змісту навчання військових фахівців до стандартів НАТО у практично у всіх ВВНЗ та ВНП ЗВО, вже запроваджено програми НАТО DEEP, а також проведення (у НАОУ м. Київ з січня 2020 року) лідерських курсів для офіцерів Збройних Сил України – L2; L3 та L4.

На тактичному рівні підготовки військових фахівців починаючи з 2019 року – запроваджено курси лідерства НАСВ (м. Львів) [8]. Навчальна програма лідерських курсів НАСВ повністю адаптована під стандарти НАТО. Професійна підготовка майбутніх офіцерів Збройних Сил України в академії сьогодні здійснюється виключно за штабними методиками НАТО. В навчальних програмах підготовки курсантів академії збережено все корисне чинної системи військової освіти України та значно посилено напрямок у питаннях щодо покращення професіоналізації освіти курсантів, а саме, на всіх практичних навчальних заняттях з питань прийняття тих, чи інших управлінських рішень командирами різних ланок, використовується програма НАТО DEEP (Defence Education Enhancement Program) та ряд інших нових методик і програм навчання [8].

Наступним прикладом розв'язання зазначеної проблеми, а саме створення нової системи військової освіти України, до кінця 2021 року планується завершити перехід військової освіти на нові стандарти.

В якості прикладу, вартій уваги наступний досвід НУОУ (м. Київ), у якому започаткована система курсової підготовки за напрямками (підготовки/перепідготовки) військових фахівців за наступними напрямками:

- стратегічні комунікації;

- демократичний цивільний контроль над воєнною організацією держави;

- оперативне планування за стандартами НАТО;

- основи теорії лідерства за стандартами НАТО;

- основи цивільно-військового співробітництва (СІМІС);

- оборонне планування на основі спроможностей;

- розбудова доброчесності, прозорості і зниження корупційних ризиків.

Викладання на курсах НУОУ здійснюється викладачами та науковцями, фахівцями Департаменту воєнної політики, стратегічного планування та міжнародного співробітництва Міністерства оборони України, спеціалістами із Великої Британії та США. Проведенню зазначених курсів передувала підготовка визначеного складу науково-педагогічних працівників на спеціальних заняттях, які були організовані в університеті за участі фахівців із США та Великої Британії.

Крім того, Україна на сьогодні, продовжує приймати участь у програмі НАТО Defence Education Enhancement Program (DEEP), яка допомагає країнам-партнерам у розвитку та реформуванні системи військової освіти. Основна увага при цьому, приділяється питанням опрацювання програм певних навчальних дисциплін та удосконаленню методики їх викладання у визначених вищих військових навчальних закладах. В рамках підвищення професійної кваліфікації за програмою DEEP фахівці НУОУ пройшли підготовку:

з питань виховання доброчесності, запобігання та попередження корупції для посадовців високого рангу (Академія оборони Великобританії, м. Шривенгем);

з питань Спільної політики безпеки та оборони Європейського Союзу (м. Кишинів, Республіка Молдова);

з вивчення стандартів НАТО – стажування в Школі НАТО (м. Обераммергау, ФРН).

Зазначимо, що робота за програмою DEEP-Ukraine передбачає триступеневий цикл розроблення кожного курсу: перший етап – проведення курсу інструкторами країн-партнерів для передачі досвіду фахівцям ВНЗ, другий етап – проведення курсу підготовленими фахівцями ВНЗ в присутності експертів НАТО та країн-партнерів, третій етап – самостійне проведення фахівцями ВНЗ курсів за оновленою тематикою. В рамках зазначеної програми ряд керівників вищих військових навчальних закладів України здійснили поїздки до країн Альянсу для вивчення/набуття передового досвіду навчання і підготовки військових кадрів з метою використання його в ході подальшого удосконалення системи військової освіти України.

Курсанти (слухачі) ряду ВВНЗ та ВНП ЗВО, а також слухачі курсів перепідготовки та підвищення кваліфікації (у перспективі зазначені курси будуть трансформовані у школу менеджменту і школу лідерства) на теперішній час вивчають євроатлантичні процедури прийняття рішень та управління військовими підрозділами на навчальних дисциплінах “Тактика” та “Управління діями підрозділів”, “Військова топографія”, “Основи військового управління” тощо.

Не менш важливим для Збройних Сил України на сьогодні є питання щодо підготовки сержантського складу з урахуванням (використанням у процесі підготовки) досвіду збройних сил держав-членів НАТО.

Відомо, що на сьогодні в Збройних Силах України запроваджується процес переходу до заміщення сержантами первинних посад офіцерського складу, що потребує змін у підходах до комплектування посад зазначеною категорією військовослужбовців, організації навчального процесу щодо підготовки цієї нової категорії викладачів – сержантів-інструкторів за стандартами НАТО, а також щодо вирішення блоку (низки) супутніх соціальних (побутових) питань. Загалом, підготовка військовослужбовців військової служби за контрактом на посади сержантського (старшинського) складу в Україні здійснюється відповідно до Закону України “Про вищу освіту” за освітньо-кваліфікаційним рівнем “молодший спеціаліст” протягом 2,5 років [1,8].

Таким чином, усвідомивши сутність викладених у даній статті питання щодо вищезазначеної проблематики, можемо говорити про низку специфічних для неї ознак, які загалом характеризують систему збору та обробки освітньої інформації з питань оцінювання якості військової освіти у Збройних Силах, а саме:

1. Характерною відмінною ознакою функціонування системи військової освіти України та функціонування системи збору та обробки освітньої

інформації з питань оцінювання якості військової освіти у Збройних Силах України є те, що вона виступає водночас як об'єктом, так і суб'єктом реформування Збройних Сил України та сил оборони в цілому. Висока якість підготовки військових кадрів є важливою умовою своєчасності, повноти та ефективності виконання заходів оборонної реформи в Україні.

2. Найбільш значущими заходами наближення системи військової освіти та системи збору та обробки освітньої інформації з питань оцінювання якості військової освіти у Збройних Силах України до євроатлантичних стандартів можна вважати:

перехід на трьохступеневу систему освіти (на тактичному, оперативному та стратегічному рівнях підготовки) військових фахівців;

запровадження “школи оборонного менеджменту” та “школи лідерства” як складових професіоналізації освіти;

перегляд кваліфікаційних вимог та штатно-посадових категорій до військових посад офіцерського складу з урахуванням освітніх ступенів та рівнів військової освіти;

перегляд змісту освіти та фахової підготовки, впровадження в освітній процес процедур та стандартів НАТО;

подальше удосконалення системи підготовки сержантського складу для Збройних Сил України.

3. В основу подальшого реформування системи військової освіти України та системи збору та обробки освітньої інформації з питань оцінювання якості військової освіти у Збройних Силах України покладені такі напрями:

законодавче і нормативне врегулювання питань підготовки військових фахівців, адаптацію нормативно-правової бази Міністерства оборони України у галузі військової освіти до вимог законодавства держави з урахуванням досвіду проведення антитерористичної операції та операції Об'єднаних сил;

підвищення якості та приведення змісту і технологій навчання військових фахівців у відповідність до сучасних завдань Збройних Сил України та вимог щодо їх підготовки з максимальним використанням досвіду антитерористичної операції на Сході держави та передових методик підготовки армій країн – членів НАТО, впровадження технологій дистанційного навчання у ВВНЗ та ВВП ЗВО;

подальшу оптимізацію мережі ВВНЗ та ВВП ЗВО, наукових закладів і установ, їх організаційно-штатних структур, поліпшення підготовки науково-педагогічних кадрів, удосконалення механізму ротації науково-педагогічних працівників;

удосконалення системи відбору та підготовки кандидатів на вступ до ВВНЗ та ВВП ЗВО та її планомірний розвиток;

підвищення якості професійної підготовки у всіх ланках військового управління, військах (силах) та в системі підвищення кваліфікації офіцерських кадрів, державних службовців та працівників Збройних Сил України;

формування і планомірне укріплення системи професійної підготовки сержантів як важливої сучасної категорії військових кадрів;

постійне оновлення та удосконалення матеріально-технічної бази ВВНЗ та ВВП ЗВО;

розвиток міжнародної співпраці і міжнародної кооперації у сфері військової освіти з метою реалізації стратегічного курсу держави на європейську інтеграцію та євроатлантичне партнерство.

4. Перераховані вище заходами щодо наближення системи військової освіти України до євроатлантичних стандартів можуть бути використаними в якості системи збору та обробки освітньої інформації з питань оцінювання якості військової освіти у Збройних Силах України.

5. Новими (згідно з “Переліком основних заходів досягнення цілей партнерства в Міністерстві оборони України та Збройних Силах України) завданнями щодо удосконалення системи вищої військової освіти в Україні, являються:

перехід на більш сумісну з країнами НАТО трьохступеневу систему рівнів військової освіти (тактичний, оперативний та стратегічний рівні);

запровадження діяльності “школи оборонного менеджменту” та “школи лідерства” як складових професіоналізації освіти;

перегляд кваліфікаційних вимог та штатно-посадових категорій до військових посад офіцерського складу щодо здобуття освітніх ступенів (“бакалавр”, “магістр”) та рівнів військової освіти;

опрацювання механізмів мотивації на здобуття офіцерами освітніх (освітньо-наукових, наукових) ступенів на всіх рівнях військової освіти;

перегляд змісту освіти та фахової підготовки, більш наполегливе впровадження в освітній процес процедур та стандартів НАТО.

6. Основною відмінністю системи збору та обробки освітньої інформації з питань оцінювання якості військової освіти у Збройних Силах України у порівнянні із такою ж системою у державах – членах НАТО, є її універсальність.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отримавши уявлення про сьогоденний стан вітчизняної (чинної) системи військової освіти та системи збору і обробки освітньої інформації з питань оцінювання якості військової освіти у Збройних Силах України, а також усвідомивши питання щодо “кроків” держави у сфері військової освіти стосовно розширення меж комунікацій з країнами-членами НАТО, можемо стверджувати про наступне:

1. Головною відмінністю існуючої системи військової освіти України у порівнянні із системами військової освіти ряду провідних країн світу, а також системами військової освіти держав – членів НАТО є фундаментальність підготовки майбутніх офіцерів Збройних Сил України, як загальнонаукової, так і військово-професійної. Сьогодні, молодий офіцер – випускник ВВНЗ та ВВП ЗВО, відразу по прибуттю у війська здатний приступити до виконання своїх посадових обов'язків. Випускники ВВНЗ армій провідних країн світу, здебільшого, потребують до підготовки на курсах спеціалізації за обраною спеціалізацією. Іншою відмінною рисою підготовки майбутніх командирів у ВВНЗ та ВВП ЗВО України є її універсальність.

2. Основними особливостями систем збору та обробки освітньої інформації з питань оцінювання якості військової освіти у Збройних Силах України та збройних силах Альянсу являються:

створення у Північноатлантичному блоці НАТО системи закладів військової освіти, які на сьогодні створюють умови для втілення нових підходів до побудови та використанню об'єднаних сил НАТО, досягнення максимальної оперативної і технічної сумісності військ (сил) держав Альянсу і держав-партнерів, підвищення їх спроможності до гнучкого реагування на динамічний розвиток ситуації в комплексному світовому просторі, який включає сушу, повітряно-космічний простір, світовий океан та інформаційно-комунікаційні мережі;

реалізація в рамках партнерської політики з боку керівництва Північноатлантичного союзу НАТО, рішення щодо взяття на себе зобов'язань здійснювати зацікавленим державам, які не входять у цю організацію, підтримку у сфері військової освіти та системі профпідготовки військових фахівців. Курси, проекти і програми, які на сьогодні функціонують в Україні, являються підґрунтям для покращення якості професійної підготовки офіцерських кадрів Збройних Сил України, а також одним із важливих чинників для подальшого удосконалення існуючої системи військової освіти та її інформаційного забезпечення;

подальший розвиток сучасної системи військової освіти за кордоном передбачає:

системний підхід до організації й здійснення підготовки офіцерських кадрів, упровадження системи управління якістю освіти;

розвиток інфраструктури системи підготовки офіцерських кадрів, використання спеціалізованих навчальних центрів, створення потужних університетів, навчально-наукових комплексів шляхом об'єднання окремих ВВНЗ;

підпорядкованість ВВНЗ командувачам видів військ (сил), багатоступеневість військової підготовки, підвищення кваліфікації протягом усієї військової служби, підготовка військових фахівців відповідно до реальних потреб військ як у мирний, так і військовий час;

забезпечення престижності навчання, поваги до історії, традицій, фундаменталізація, гуманізація, демократизація, інформатизація й технологізація навчального процесу.

У подальших дослідженнях за зазначеною проблематикою передбачається проведення системного аналізу як результатів професійної військової освіти країн – членів НАТО так і “кроків” України щодо її модернізації на сучасному етапі, а також щодо особливостей систем збору та обробки освітньої інформації з питань оцінювання якості військової освіти у Збройних Силах України та збройних силах Альянсу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України “Про національну безпеку України” // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>.
2. Закон України “Про освіту” // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
3. Закон України “Про вищу освіту” // “Голос України”, 6 серпня 2014 року // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
4. Закон України “Про наукову та науково-технічну діяльність” // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/848-19>.
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 15 грудня 1997 року № 1410 “Про створення єдиної системи військової освіти” // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1410-97-%D0%BF>.
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1341 “Про затвердження Національної рамки кваліфікацій” // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF/para12#n12>.
7. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) // Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ “Перун”, 2005. – 1728 с.
8. Обґрунтування вимог до перспективної системи інформаційного забезпечення військової освіти і науки з урахуванням досвіду держав-членів НАТО, звіт про НДР шифр “Сирена” (заключний звіт) НУОУ ім. Івана Черняхівського – м. Київ, 2020 р., 275 с.

REFERENCES

1. Zakon Ukrainy "O natsional'noy bezopasnosti Ukrainy" [The Law of Ukraine]. // [Elektronnyy resurs]. – Rezhim dostupa: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2469-19> (in Ukrainian).
2. Zakon Ukrainy "Ob obrazovanii" [The Law of Ukraine “On Education”]. // [Elektronnyy resurs]. – Rezhim dostupa: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (in Ukrainian).
3. Zakon Ukrainy "O vysshem obrazovanii" [The Law of Ukraine “On Higher Education”]. // "Golos Ukrainy", 6 avgusta 2014 goda // [Elektronnyy resurs]. – Rezhim dostupa: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (in Ukrainian).
4. Zakon Ukrainy "O nauchnoy i nauchno-tekhnicheskoy deyatel'nosti" [The Law of Ukraine]. // [Elektronnyy resurs]. – Rezhim dostupa: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (in Ukrainian).
5. Postanovleniye Kabineta Ministrov Ukrainy ot 15 dekabrya 1997 goda № 1410 "O sozdanii yedinoy sistemy voyennogo obrazovaniya" // [Elektronnyy resurs]. – Rezhim dostupa: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1410-97-%D0%BF> (in Ukrainian).
6. Postanovleniye Kabineta Ministrov Ukrainy ot 23 noyabrya 2011 goda № 1341 "Ob utverzhdenii Natsional'noy ramki kvalifikatsiy" // [Elektronnyy resurs]. – Rezhim dostupa: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF/para12#n12> (in Ukrainian).
7. Busel V.T. (2005). Bol'shoy tolkovyy slovar' sovremennogo ukrainskogo yazyka [Big Ukrainian explanatory dictionary]. (s dop. i pererab.) // Sost. i glav. red. V.T. Busel. – K.; Irpen': VTF "Perun". – 1728 s. (in Ukrainian).
8. Ohruntuvannia vymoh doperspektyvnoi systemy informatsiinoho zabezpechennia viiskovoi osvity i nauky z urakhuvaniem dosvidu derzhav-chleniv NATO, zvit pro NDR shyfr Syrena (zakliuchnyi zvit) NUOU im.Ivana Cherniakhovskoho - m. Kyiv, 2020 r., 287 s.

РЕЗЮМЕ

Николай ПОЛТОРАК,
кандидат военных наук, доцент
Национальный университет обороны Украины
имени Ивана Черняховского

Особенности использования систем сбора и обработки учебной информации по вопросам оценки качества военного образования в вооруженных силах Украины и вооруженных силах НАТО: сравнительный анализ

В статье раскрывается сущность особенностей использования систем сбора и обработки учебной информации по вопросам оценки качества военного образования в Вооруженных Силах Украины и вооруженных силах стран – государств НАТО, а также надается их сравнительный анализ с вопросов:

опыта использования систем сбора и обработки учебной информации по вопросам оценки качества образования выпускников ВВУЗ и ВУП УВО за результатами их служебной деятельности в ВС Украины и ВС Альянса;

подходов к созданию новой (перспективной) системы военного образования в Украине, которые рассматриваются через “видение” результатов системного анализа профессионального военного образования государств – членов НАТО, а также “шагов” Украины по вопросам модернизации военного образования и мероприятий сотрудничества в области образования между Министерством обороны Украины и государствами Альянса;

определения существенных различий профессиональной военной подготовки и образования, сроков получения образования и прохождения военной службы в государствах – членах НАТО и Вооруженных Силах Украины.

Ключевые слова: *высшее военное учебное заведение; военное учебное подразделение учреждения высшего образования; система военного образования Украины; система сбора и обработки учебной информации по вопросам оценки качества военного образования; система информационного обеспечения военного образования Украины.*

SUMMARY

Mykola Poltorak
Candidate of Military Sciences, Associate Professor
National Defense University of Ukraine
named after Ivan Chernyakhovsky

Peculiarities of use of systems of collection and processing of educational information on quality assessment of military education in the armed forces of Ukraine and NATO armed forces

The article reveals the essence of peculiarities of the use of systems for collecting and processing of educational information on assessing the quality of professional military education in the Armed Forces of Ukraine and the armed forces of NATO member states, as well as provides a comparative analysis:

on the experience of using systems for collecting and processing educational information on assessing the quality of education of graduates of higher military educational institutions and military educational units of higher educational institutions based on the results of their service activities in the Armed Forces of Ukraine and the in armed forces of the Alliance;

on approaches to the creation of a new (prospective) system of military education in Ukraine, which are considered through the "plane" of results of systematic analysis of professional military education of NATO nations, and the "steps" of Ukraine on modernization of its

professional military education and the cooperation in the field of education between the Ministry of Defense of Ukraine and the Allied states;

to identify significant differences between professional military training and education, the duration of education and military service in NATO member states and the Armed Forces of Ukraine.

Introduction. The relevance of this study is due to the fact that recently in Ukraine, namely in the field of military education, research on the above issues has been almost non-existent. It is known that at present, there is no clear idea about the peculiarities of the use in the educational process of higher military educational institutions of systems for collecting and processing educational information on assessing the quality of military education and the armed forces of NATO member states. Also missing is the interpretation (definition) of the expression “System of collection and processing of educational information on assessing the quality of military education”. As well as the significance (impact) of this system on the effectiveness of the military education system of Ukraine. The solution to this problem will be discussed in this article.

Purpose to explore modern views on the nature and features of the use of systems for collecting and processing educational information on assessing the quality of military education in the Armed Forces of Ukraine and the armed forces of NATO member states.

Methods: analysis, comparison and systematization of scientific sources.

Results – defined: modern views on the nature and features of the use of systems for collecting and processing educational information on assessing the quality of military education in the Armed Forces of Ukraine and the armed forces of NATO member states; approaches to creating a new (promising) system of military education in Ukraine.

Originality – The study raises for the first time problematic issues regarding the nature of the peculiarities of the use of systems for collecting and processing educational information on assessing the quality of military education in the Armed Forces of Ukraine and the armed forces of NATO member states. The practical significance of the research results - the approaches identified in the study to create a new (promising) system of military education in Ukraine - can be used in practice.

Conclusion. Having received an idea of the current state of the domestic (current) military education system and the system of collecting and processing educational information on assessing the quality of military education in the Armed Forces of Ukraine, as well as understanding the state's "steps" in military education to expand communication with countries. NATO members, we can say that the main difference and feature of the existing military education system of Ukraine in comparison with the military education systems of some leading countries, as well as military education systems of NATO member states is the fundamental and universal training of future officers of the Armed Forces of Ukraine. Further research on the above issues envisages a systematic analysis of both the results of professional military education of NATO member countries and the "steps" of Ukraine on modernization of military education and cooperation in education between the Ministry of Defense of Ukraine and Allies.

Key words: *higher military educational institution (HMEI); military educational unit of higher educational institution (MEU HEI); military education system of Ukraine; system of collecting and processing of educational information on assessing the quality of military education; information support system of military education of Ukraine (ISSMEU).*